

ADVENTUM

ISKOLA

ADVENTUM ISKOLA

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM
9. nyelvi előkészítő évfolyam

NAT 2020

Magyar nyelv és irodalom

A NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLYOK 9. ÉVFOLYAMÁN

A nyelvi előkészítő évfolyamon bevezetendő *Anyanyelv* c. tantárgy célja, hogy az iskola mindennapjaiban hatékonyan és meggyőzően fejlessze egyrészt a tanuláshoz elengedhetetlenül szükséges önkifejezési, szövegértési, gondolkodási képességeket, másrészt a kommunikáció és a metakommunikáció különböző formáinak gyakorlásával és elsajátításával képessé tegye a tanulókat a nyilvánosság előtti felelősségteljes megszólalásra, véleményük, álláspontjuk kialakítására, pontos, árnyalt tolmácsolására. Alapvető cél az is, hogy a tanulók megfelelő jártasságra tegyenek szert az írásbeli szövegalkotásban, megismerjék az alapvető szövegfajták nyelvi-szerkesztésbeli-stiláris sajátosságait, s azokat kódként alkalmazva képessé váljanak írásban az árnyalt és adekvát önkifejezésre.

A tantárgy elsődleges feladata tehát a *képességfejlesztés*: elsősorban a három alapképesség, a *beszédkészség*, a *szövegértési* és a *szövegalkotási* képesség fejlesztése, melyek megalapozzák a későbbi tanulmányokat, ugyanis nélkülük elképzelhetetlen bármilyen tanulási folyamat. A tantárgy eredményességének mérésére év végén *nyilvános szóbeli vizsgát* tartunk, ahol a tanulóknak egy általuk alkotott 4-5 perces *beszédművet kell a retorika szabályai szerint közönség előtt előadniuk*. Mivel az alapképességek fejlesztése rendkívül hosszadalmas, időigényes tanulási folyamat, a vizsgára való felkészülés során pedig szükséges a tanulókkal való egyéni foglalkozás is, mindenképpen *indokolt a tantárgy csoportbontásban való tanítása*, csak ez biztosíthatja a tanuló számára a sikeres év végi szereplést, és a későbbi sikeres tanulmányok folytatását is.

Ennek az összetett szerepnek a megalapozása történhet a nyelvi előkészítő osztályok *Anyanyelv* c. tantárgyának oktatásában.

Célok és követelmények

A tárgy tanterve lehetőséget biztosít az *eszközjellegű kompetenciák* fejlesztésének tudatos megalapozására, így elsődlegesen a *szövegértés fejlesztésére*, amely az iskolai képzés szintjeinek megfelelően az eredményes tanulás és önképzés feltétele. A szövegértéssel szorosan összefügg a nyelvi eszközök és a jelentés kapcsolatának megfigyelése, felfogása, a különféle tartalmú és rendeltetésű, a mindennapi életben és az iskolai tanulmányokban előforduló szóbeli és írott szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek fokozódó önállóságú értelmezése.

További feladata a felnőtt léthez szükséges *alapkompenciák megalapozása*, hogy a tanulók képessé váljanak egyéni, adott helyzetekhez kreatív módon alkalmazkodó kommunikációs stratégiák alkalmazására; mindehhez megfelelő szintű kommunikációval kapcsolatos ismeretekre és azok gyakorlati elsajátításra van szükség. szempont,

A *szövegalkotás képességének* folyamatos fejlesztése a nyelvi előkészítő osztályban kiemelkedően fontos feladat. A szóbeli szövegalkotásban ez magában foglalja a köznyelvi normához alkalmazkodó adekvát kifejezésmód kialakítását. Az írásbeli szövegalkotás fejlesztésének középpontjában az alapvető szövegfajták, azon belül is főként az érvelő szövegfajta jellemzőinek megismerését áll: az érvelés technikája; érvek, ellenérvek felsorakoztatása, a cáfolat módszerei, a hatásos meggyőzés és véleménynyilvánítás szóbeli és

A tanulási képesség fejlesztése, az ismeretfeldolgozási technikák megtanítása valamennyi tantárgy együttes feladata, de jelentős szerepet kell vállalnia ebben az Anyanyelv tantárgynak főként az alapozásul szolgáló nyelvi előkészítő évfolyamon. Fontos, hogy alapvető szövegfeldolgozó eljárások birtokában legyenek a tanulók, ismerjék és alkalmazzák a lényegkiemelést, a tömörítést, a szövegkiegészítést, jártasak legyenek a verbális és vizuális információ együttes kezelésében.

Óraterv: heti 1 óra, évi 36 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kommunikáció	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Mindennapi kommunikációs helyzetekben való megnyilvánulás, törekvés az érthető, kifejező beszédre. Az alapvető kommunikációs kapcsolatfelvételi formák ismerete és alkalmazása: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, kérdés, kérés stb. A kommunikáció tényezőinek felismerése különböző szóbeli és írásbeli szövegekben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböző kommunikációs helyzetekben a hallott és írott szöveg megértésének fejlesztése (üzenet, szándék, hatás). A szövegértési és szövegalkotási készségek fejlesztése annak érdekében, hogy a tanuló önállóan, illetve másokkal együttműködve képes legyen a verbális és nonverbális kommunikációs kódok, tényezők azonosítására, tudatos alkalmazására, különböző kommunikációs helyzetekhez igazodó szóbeli és írásbeli szövegek megértésére, elemzésére, alkotására, illetve kritikai feldolgozására.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

<p>A beszédhelyzet kommunikatív összetevőinek pontos felismerése, a kommunikáció tényezőinek azonosítása.</p> <p>Kommunikációs célok és funkciók, a nyelv zenei eszközeinek felismerése, tudatosítása.</p> <p>A metakommunikáció tényezőinek pontos ismerete, azonosítása, dekódolása.</p> <p>A kommunikáció típusainak, jellemzőinek megismerése: személyes, csoportos, nyilvános kommunikáció.</p> <p>Különböző kommunikációs helyzetekhez igazodó szövegalkotás szóban és írásban. A nyelvi kódváltás szükségességének felismerése és alkalmazása.</p>	<p>Adott helyzetekhez kreatív módon alkalmazkodó kommunikációs stratégiák alkalmazására. A beszédhelyzet kommunikatív összetevőinek pontos felismerése, rugalmas nyelvi alkalmazkodás a szituációhoz, a beszédpartnerhez, a témához</p> <p>A szóhasználat, a vokális jegyek és a gesztusok megfelelő együttes alkalmazása, értelmezése. A személyközi kommunikációs helyzetek megfigyelése, a kommunikáció folyamatának elemzése a tanult szakkifejezések alkalmazásával. Szövegalkotási képességek fejlesztése szóban és írásban a különböző kommunikációs helyzetekhez igazodva, nyelvi kódváltással.</p>	<p>Idegen nyelvek</p>
---	---	-----------------------

<p>Különböző nyelvi kódok megismerése, alkalmazása</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Kommunikáció, kommunikációs tényező (adó, vevő, kód, csatorna, üzenet, kapcsolat, kontextus). Kommunikációs cél és funkció (tájékoztató, felhívó, kifejező, metanyelvi, esztétikai szerep, kapcsolatfelvétel, -fenntartás, -zárás), metakommunikáció (tekintet, mimika, gesztus, testtartás, térköz). Vokális jegyek (tempó, hangerő, szünet, intonáció,). Nyelvi kódok, kódváltás, köznyelv, szleng, diáknyelv.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Szövegértés, szövegelemzés</p>	<p>Órakeret 8 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A tanult szóbeli, írott szövegtípusok és jellemzőik. A szöveg információinak és gondolatainak megértése, azonosítása.</p>	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböző szövegfajták sajátosságainak felismerése. A szövegértési szintek megismerése, alkalmazása, a szöveg szerkezetének vizsgálata, vázlatkészítési technikák megismerése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az elbeszélő, leíró, szövegfajták nyelvi – stiláris – szerkesztésbeli sajátosságának megismerése. A magyarázó és dokumentum jellegű szövegtípusok. A szövegértés szintjeinek – megértés – értelmezés – reflektálás – megismerése, azonosítása. Hatékony vázlatírási technikák (jegyzetelés, tételmondatos vázlat, kulcsszavas vázlat) megismerése, alkalmazása. Szövegértési gyakorlatok.	Különböző ismeretfeldolgozási technikák megtanulása, alkalmazása. A szövegértéssel szorosan összefüggő nyelvi eszközök és a jelentés kapcsolatának megfigyelése, felfogása; Alapvető szövegfajták, valamint különféle tartalmú és rendeltetésű, a mindennapi életben és az iskolai tanulmányokban előforduló írott szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek fokozódó önállóságú értelmezése.	Idegen nyelvek
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Elbeszélés, leírás, érvelés, igei stílus, nominális stílus, modalitás, hangnem, tételmondat, kulcsszó, a szöveg makroszerkezete (bevezetés, tárgyalás, bevezetés), szövegértési szintek: megértés, értelmezés, reflektálás,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szövegalkotás	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Az alapvető fogalmazási műfajokban való jártasság, szövegalkotás. A szövegalkotás műveleteinek ismerete: anyaggyűjtés, címválasztás, a lényeges gondolatok kiválasztása, elrendezése, az időrend, a szöveg tagolása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Elbeszélő, leíró szövegfajták nyelvi-stiláris -szerkesztésbeli jellemzőinek tudatos alkalmazása; önálló anyaggyűjtésre épülő szövegalkotás, szövegkorrekciós stratégiák megismerése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

<p>Elbeszélő szövegfajták alkotása időrend- és nézőpont-váltással, leíró szövegfajták önálló alkotása különböző térbeli váltással, saját élethelyzetek, élmények kifejezése, kreatív írás.</p>	<p>A tanuló képes legyen az alapvető szövegfajták nyelvi-stiláris - szerkesztésbeli jegyeinek tudatos alkalmazására, saját anyaggyűjtés alapján írásművének tudatos elrendezésére, elkészített munkája értékelésére, szövegkorrekciós stratégiák megismerésére. Képes legyen saját élethelyzetének, élményeinek kifejezésétől a kreatív írás felé elmozdulni.</p>	<p>Idegen nyelvek</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Időrend, nézőpontok, elbeszélő, szemlélő, térbeli váltások, anyaggyűjtés, cédulázás, pókhálóábra, fürtábra, gondolkodástérkép</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Retorika		Órakeret 10 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A kommunikációs funkciók ismerete, alkalmazása. Érvelő szövegek értelmezése és alkotása. Stilisztikai és jelentéstani ismeretek. Kulturált véleménynyilvánítás.</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A klasszikus retorika alapfogalmainak megismertetése, ezek alkalmazása a tanulók életével, mindennapjaival összefüggő nyilvános megszólalásokban. A hatásos érvelés technikájának, a legfőbb érvelési hibáknak a megismertetése. Önálló beszéd megírásához, annak a hatásos előadásához szükséges nyelvi, gondolkodási képességek fejlesztése.</p>		
<p>Ismeretek</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>A kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása. A szónok tulajdonságai, feladatai. A szónoki beszéd kommunikációs funkciói.</p>	<p>A tanuló - legyen képes véleménye, álláspontja kialakítására és annak pontos, árnyalt tolmácsolására különféle</p>	<p>Idegen nyelvek</p>	

<p>A beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig. Az érv felépítése, érvtípusok. Az érvelés logikája, technikája; az érvek elrendezése. Érvelési hibák. A cáfolat módszerei. A kiselőadás és a vizsgafejelet felépítése. A hatásos előadásmód eszközei.</p>	<p>stílusokban</p> <ul style="list-style-type: none"> - váljon képessé a kulturált vitatkozásra, vélemények ütköztetésére, az ellenvélemény megfogalmazására, cáfolatra - legyen képes az általa összegyűjtött információk alapján önálló beszéd megszerkesztésére, s annak közönség előtti hatásos előadására 	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Retorika, szónok, szónoklat, érv, tétel, bizonyítás, összekötő elem, érvtípusok, szónoki beszéd felépítése bevezetés (az érdeklődés felkeltése, a jóindulat megnyerése, témamegjelölés), elbeszélés, érv, cáfolat, befejezés (összefoglalás, kitekintés).</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Év végi összefoglalás</p>	<p>Órakeret 2 óra</p>
---	-------------------------------------	----------------------------------